

Rekenkamer

Memo

Aan : Gemeenteraad Overbetuwe
Van : Rekenkamer
CC : College B&W, K. Dijkema
Ons kenmerk :
Datum : 22 maart 2011
Betreft : Aanbieding jaarverslag 2010 en jaarplan 2011 Rekenkamer Overbetuwe

Gemeente Overbetuwe	
Ingek. 23 MRT 2011	
Inschrijfnr. Winko 6090	
Gescand: 12	
Zaak:	
Afdeling: GR. A14	Ovb ja/nee

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u ter kennisname het jaarverslag 2010 en het jaarplan 2011 aan van de rekenkamer Overbetuwe.

Vriendelijke groot,

Peter Houtsma
Voorzitter

Jaarverslag 2010

&

Jaarplan 2011

Rekenkamercommissie

Gemeente Overbetuwe

SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

Dhr. P. Houtsma (extern lid, voorzitter)
Mevr. J. J. Smink (extern lid)
Dhr. J.M.J. Uijthof (extern lid)
Dhr. C.G.J. Verhart (raadslid) Tot 30 maart 2010
Dhr. M.J.M. van den Boogaart (raadslid)
Vanaf 30 maart 2010
Dhr. H.A. Besemer (commissielid)

SECRETARIAAT REKENKAMERCOMMISSIE

Secretaris (parttime)

Mw. M.G. Timmerman-Koenders

Onderzoeksfunctie (parttime)

Mw. M.C. Kriesch (tot 1 februari 2010)

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362305

E-mail

m.timmerman-koenders@overbetuwe.nl

Website

www.overbetuwe.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord voorzitter

1. Jaarverslag 2010

Inleiding

Wat hebben we gedaan?

Wat hebben we bereikt?

Wat heeft het gekost?

2. Jaarplan 2011

Inleiding

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat gaat het kosten?

VOORWOORD

Door de raadsverkiezingen in maart 2010 was er voor wat betreft de deelname van de gemeenteraad in de rekenkamercommissie een gedeeltelijke 'wisseling van de wacht'. De heer van den Boogaart werd namens de raad voorgedragen als vervanger van de heer Verhart. De heer Besemer werd opnieuw als rekenkamerlid voorgedragen. Begin 2010 werd ook afscheid genomen van onze parttime onderzoekster Martine Kriesch. Hierdoor stonden we voor de situatie om onze werkwijze tegen het licht te houden. Veel energie is gestoken in het ontwikkelen van een onderzoeksprotocol waardoor onze werkwijze ook voor buitenstaanders transparant werd.

In 2010 hebben wij als werkwijze bij het doen van onderzoeken de nodige ervaring opgedaan bij het inschakelen van externe onderzoekers. Zowel bij de afronding van het onderzoek 'Sturing en beheersing grote projecten', als bij het vervolgonderzoek naar de kwaliteit van de jaarstukken, zijn onderzoekswerkzaamheden uitbesteed. De gedachte dat daarmee de continuïteit van de werkzaamheden beter geborgd zou zijn, werd wat ons betreft bevestigd.

Na een voor de rekenkamer op persoonlijke vlakken intensief jaar 2009, hebben we ons in 2010 met volle energie kunnen richten op onze kerntaak te weten het doen van onderzoek ter ondersteuning van de raad. We voelen ons gesterkt in dit werk door het feit dat de rekenkamer – ondanks de noodzaak tot forse bezuinigingen binnen de gemeentelijke organisatie – haar onderzoeksbudget mocht behouden. Dat geeft erkenning maar scheidt ook verwachtingen voor ons als rekenkamer. In 2011 pakken we die met vol vertrouwen op. Om dat te illustreren hebben wij onze onderzoeksvoornemens voor 2011 direct verbonden met de verantwoording over 2010.

Peter Houtsma,
Voorzitter

1 Jaarverslag 2010

1.1 Inleiding

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamer luidt als volgt:

“de gemeentelijke rekenkamer Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.”

Met haar producten wil de rekenkamer de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamer wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed, of dit volgens de afgesproken regels geschiedt en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamer Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamer kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamer.

1.2 Samenstelling rekenkamercommissie

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid o van de Gemeentewet. Dat wil zeggen een gemengde commissie bestaande uit: externe leden en interne (raads)leden.

De benoemingstermijn van de twee externe leden, mevr. J. J. Smink en de heer J.M.J. Uijthof eindigde in februari 2011. Aangezien de heer Uijthof afzag van de mogelijkheid van herbenoeming en mw. Smink voor herbenoeming in aanmerking wilde komen is inmiddels door de gemeenteraad mw. Smink en als nieuwe extern lid de heer E. Masselink (her)benoemd. De benoemingstermijn van de heer P. Houtsma loopt tot januari 2015. De termijn van de door de raad benoemde raadsleden loopt af aan het einde van iedere bestuursperiode. Deze termijn liep in maart 2010 af voor de heren C.G.J. Verhart en H.A. Besemer. Eind maart 2010 is de heer H.A. Besemer herbenoemd en de heer M.J.M. van den Boogaart benoemd als nieuw lid van de Rekenkamer.

Voor de uitvoering van onderzoeken werd eind maart 2008 een overeenkomst met de rekenkamers van de gemeenten Zaltbommel en Neder-Betuwe gesloten gericht op de gezamenlijk inzet van één onderzoeker voor de drie rekenkamers. Gemiddeld kon op die manier iedere rekenkamer één dag in de week over onderzoekscapaciteit beschikken. Deze onderzoeker is per 1 februari 2010 gestopt met al haar werkzaamheden als onderzoeker. De

rekenkamer maakte daardoor in 2010 voor de uitvoering van de onderzoeken gebruik van externe ondersteuning.

1.3 Wat hebben we gedaan?

In het afgelopen jaar heeft de rekenkamercommissie haar werkzaamheden gericht op de volgende onderzoeken.

- A. Afronding van het onderzoek naar sturing en beheersing grote projecten. In verband met de raadsverkiezingen en de benoeming van nieuwe rekenkamerleden was de bestuurlijke behandeling van het rapport pas in de commissie GFZ van 12 oktober 2010.

De door de raad overgenomen onderzoeksaanbevelingen luiden als volgt:

- Stel criteria op voor de keuze van projecten waarbij de raad een bijzondere informatiepositie wenst in te nemen;
- Evalueer de lijst met grote projecten jaarlijks in het kader van de vaststelling van de programmabegroting;
- Informeer de raad bij de voorjaars- en najaarsnota over de inhoudelijke, procedurele en financiële voortgang van de grote projecten;
- Als daartoe aanleiding is dient de raad op basis van een voortgangsrapportage besluiten te kunnen nemen over de bijsturing van een project in een volgende projectfase;
- Gebruik de door de rekenkamer aanbevolen checklist Informatievoorziening grote projecten Overbetuwe ten behoeve van de fasering, uitvoering, afronding en eindrapportage van grote projecten.

Bij de behandeling van het onderzoeksrapport in de raad van 26 oktober 2010 is een amendement aangenomen om met behulp van een door het college op te stellen plan van aanpak de verbeteringen te implementeren.

- B. In de tweede helft van 2010 is het onderzoek opgestart naar de kwaliteit van de jaarstukken. Dit onderzoek is een vervolg op het in 2007 door de rekenkamer verrichtte onderzoek. In dit vervolgonderzoek is nagegaan in hoeverre de aanbevelingen uit 2007 gericht op verbeteringen in de verantwoording in de jaarstukken ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Daarbij is in het onderzoek het accent gelegd op de beoogde verbeteringen in de paragrafen in de jaarstukken. De door de rekenkamer geformuleerde (ten tijde van het uitbrengen van het jaarverslag moest de bestuurlijke behandeling van het rapport nog plaatsvinden) aanbevelingen luiden als volgt:
- Leg de belangrijkste beleidskaders van de raad op het gebied van de paragrafen vast als referentiepunt voor de door het college te verstrekken verantwoordingsinformatie;
 - Wees als raad zelf ook alert op de verstrekte informatie in de paragrafen en geef op die manier invulling aan de eigen planning en control;
 - Hou de inhoud van de informatie in de paragrafen nog eens kritisch tegen het licht, waarbij het uitgangspunt 'kwaliteit boven kwantiteit' moet zijn;

De rekenkamercommissie komt naast de aanbevelingen nog tot de volgende aan de raad mee te geven overwegingen:

- Werk aan de verbeteringen in de paragrafen met behulp van een plan van aanpak inclusief tijdslimieten en informeer de betreffende raadscommissie over de voortgang;

- laat de auditcommissie de voortgang van het verbetertraject monitoren en de raad daarover adviseren.

Naast de onderzoekswerkzaamheden heeft de rekenkamercommissie haar werkwijze in een onderzoeksprotocol vastgelegd en de wijzigingen die dit ten gevolge heeft ook opgenomen in het vernieuwde Reglement van Orde.

Op 29 mei 2010 is de rekenkamercommissie door het bijwonen van de raadsexkursie in de gelegenheid gesteld op meer informele wijze met de nieuwe raad kennis te maken. Wij hebben dat als bijzonder prettig ervaren.

In de tweede helft van 2010 is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw onderzoeksprogramma. Naast een zelf opgestelde groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen, heeft de rekenkamercommissie ook de raadsfracties bezocht. Dit heeft een lijst met potentiële onderzoekssuggesties opgeleverd. Uiteindelijk heeft de rekenkamercommissie een keuze gemaakt zoals opgenomen in het jaarprogramma 2011.

1.4 Wat hebben we bereikt?

De rekenkamercommissie drukt de eigen doeltreffendheid uit in de mate waarin:

- De gemeenteraad Overbetuwe de aanbevelingen van de rekenkamercommissie overneemt;
- het college van burgemeester en wethouders toezeggingen doet om aanbevelingen uit te voeren en concreet actie onderneemt om de toezeggingen en raadsbesluiten uit te voeren;
- de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid, beheer en de organisatie en de rechtmatigheid van handelen van de gemeente Overbetuwe verbeteringen te zien geven.
- Er goede contacten bestaan met raad, college en ambtelijke organisatie als basis voor de onderzoekswerkzaamheden.

Samengevat zijn de volgende resultaten te melden:

De aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar de sturing en beheersing grote projecten zijn in oktober 2010 door de raad overgenomen. Conform de bestendige werkwijze van de rekenkamercommissie zal over 1 à 2 jaar een vervolgonderzoek plaatsvinden.

De contacten met de raadsfracties over potentiële onderzoeksonderwerpen hebben zowel het denken van de rekenkamercommissie als dat van de raad over de effectiviteit van de rekenkameronderzoeken verhelderd en versterkt.

Het overleg tussen de rekenkamercommissie en de betrokken portefeuillehouders en met de vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie in het kader van de rekenkameronderzoeken heeft tot verdieping van inzichten over en weer gewerkt..

1.5 Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering

De rekenkamercommissie beschikt over een parttime ambtelijk secretaris vanuit de raadsgriffie. Deze richt zich met name op ondersteuning van de voorzitter bij het voorbereiden van de rekenkamervergaderingen en de verslaglegging. De feitelijke onderzoekswerkzaamheden werden in 2010 uitbesteed aan externe onderzoekers. Een aantal maanden in de tweede helft van 2010 was de ambtelijk secretaris vanwege zwangerschapsverlof niet inzetbaar voor de rekenkamerwerkzaamheden.

Financiële verantwoording 2010

In de begroting 2010 is voor de rekenkamer een (structureel voor deze bestuursperiode) budget opgenomen van € 45.000, --.

Onderstaand is een overzicht van het budget en de kosten opgenomen.

	uitgaven 2010	
	Begroot	Feitelijk
Presentiegelden/ vacatiegeld/ onderzoekskosten	45.000,-	19.856,76

De onderschrijding van het budget is voor een belangrijk deel te wijten aan het wegvallen van de kosten van de gezamenlijke onderzoeker per 1 februari 2010 ten bedrage van € 20.000 en ten dele vanwege het om administratieve redenen niet kunnen verantwoorden van de kosten van externe inhuur ten bedrage van € 8.400 bij het onderzoek naar de kwaliteit van de jaarstukken in het boekjaar 2010. De werkzaamheden hiervoor zijn in 2010 verricht maar de daadwerkelijke factuur kon niet meer als verplichting in de jaarcijfers 2010 worden opgenomen. De rekenkamercommissie is van mening dat het niet ten laste brengen van deze verplichting van het budget over 2010, afgezien van twijfels over de rechtmatigheid van de verslaglegging geen juist beeld geeft van de budgetbenutting.

2 Jaarplan 2011

2.1 Inleiding

Het doel van de rekenkamercommissie is om door middel van onderzoeken inzicht te bieden in de prestaties van de gemeente Overbetuwe als geheel en waar mogelijk aanbevelingen te formuleren voor de toekomst op de gebieden van doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid..

De rekenkamercommissie heeft de functie bij te dragen aan de kwaliteit van de besluitvorming door het bestuur van Overbetuwe. Zij doet daartoe aanbevelingen die zijn gebaseerd op onderzoek. Zij richt haar onderzoek op die beleidsterreinen en die aspecten van de bedrijfsvoering van de gemeente waarop zij risico's voor de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid ziet en waar de meerwaarde van rekenkameronderzoek het grootst is.

De rekenkamercommissie geeft in het jaarplan 2011 aan welke onderwerpen in 2011 onderzocht zullen worden. De rekenkamercommissie geeft hierbij inzicht in de groslijst (2.2) en de gehanteerde selectiecriteria (2.3).

2.2 Wat willen we bereiken?

Teneinde een afgewogen selectie van onderzoeksonderwerpen te kunnen doen heeft de rekenkamercommissie haar eigen zogenaamde *groslijst* geactualiseerd. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie inzicht verkregen in de onderzoeken die het college zelf voornemens te doen is vanuit haar 213a-verplichting en welke speciale aandachtspunten de accountant betreft bij het onderzoek naar de jaarrekening. De eigen groslijst van potentiële en nog niet onderzochte onderwerpen is de afgelopen jaren door de rekenkamercommissie zelf opgesteld en bijgehouden. Bij een eerste herijking van de bestaande groslijst kwam de rekenkamercommissie tot de volgende mogelijke onderzoeksonderwerpen (in willekeurige volgorde):

- Handhaving;
- Inhuur externen;
- Verbonden partijen;
- Subsidiebeleid;
- Grondexploitaties;
- Burgerparticipatie;
- Meta onderzoek naar beleidsevaluaties;
- Brandweer;
- Reserves en voorzieningen;

In het najaar zijn de raadsfracties bezocht en deze kwamen tot de volgende onderzoekssuggesties:

- Burgerparticipatie;
- Bedrijventerreinen;
- Handhaving;
- Subsidiebeleid (o.m. STA);
- Systematiek begrotingswijzigingen;
- Budgetrecht raad;
- Park Lingezen;

- Invulling bestemmingsplannen incl. handhaving;
- Kostendekkendheid tarieven;
- Doelmatigheid vergunningverlening;
- Verbonden Partijen;
- Informatievoorziening aan de raad (juist, tijdig, volledig)
- Grondexploitatie
- Borging nakoming toezeggingen etc. in de raad
- Gemeentelijk integratiebeleid.

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

De rekenkamercommissie heeft haar eigen groslijst en de suggesties vanuit de raadsfracties afgezet tegen de in haar onderzoeksprotocol opgenomen selectiecriteria. Deze selectiecriteria zijn de volgende:

- Belang: maatschappelijk en financieel belang verbonden aan het onderwerp;
- Twijfel: naarmate er meer twijfels zijn over het bereiken van de doelen van beleid of de inzet van de middelen, is er meer aanleiding tot onderzoek;
- Risico: kans dat de 'rekening' aan de gemeente wordt gepresenteerd op het moment dat het misgaat;
- Toegevoegde waarde rekenkameronderzoek: toevoeging op onderzoek door anderen of wanneer onderwerp zonder rekenkameronderzoek onvoldoende aandacht zou krijgen.

Toetsing van eigen groslijst, suggesties van raadsfracties, auditplan 213a-onderzoeken en accountonderzoeken heeft ertoe geleid dat de rekenkamer de volgende onderzoeken zal gaan uitvoeren in 2011:

- ✓ Onderzoek naar beleid en instrumenten Bedrijventerreinen; dit onderzoek vindt plaats gezamenlijk met enkele andere lokale rekenkamers en met de provinciale rekenkamer Oost;
- ✓ Onderzoek naar systematiek begrotingswijzigingen.

Eind 2011 zal een oriënterend onderzoek plaatsvinden naar het onderwerp Burgerparticipatie voor belanghebbenden. Op basis van de bevindingen uit dit oriënterend onderzoek kan dan in 2012 worden bepaald of en hoe verder invulling kan worden gegeven aan dit onderzoeksonderwerp. In 2012 zullen wij ook het onderwerp Handhaving op het gebied van de ruimtelijke ordening oppakken.

2.4 Wat mag het kosten?

In 2011 is voor de rekenkamercommissie het beschikbare budget en de uitgavenverdeling als volgt:

Uitgavensoort	Bedrag
Externe onderzoekskosten/ondersteuning secretaris	32.000
Vacatiegelden commissieleden	10.000
Overige uitgaven	3.000
Totaal budget	45.000

De kosten van de ambtelijke ondersteuning van de rekenkamercommissie zijn niet opgenomen in het bovengenoemde budget. Gezien de ambities genoemd in de onderzoeksprogrammering 2011 zal een beroep op de ondersteuning van externe onderzoeksbureaus noodzakelijk zijn.

Inmiddels zijn wij van start gegaan met het onderzoek naar het bedrijventerreinenbeleid en hebben voor de uitvoering van de onderzoekswerkzaamheden externe capaciteit ingehuurd.